

martie 2017

Această fișă nu impune obligații Curții și nu este exhaustivă

Violența domestică

„(...) Violența domestică este un fenomen care poate lua diverse forme – agresiuni fizice, violențe psihologice, insulte – (...). Aceasta constituie o problemă generală, comună tuturor statelor membre, care nu apare întotdeauna în mod vădit deoarece se înscrie frecvent în cadrul raporturilor personale sau al unor cercuri restrânse și nu le vizează doar pe femei. Bărbații, precum și copiii pot fi, de asemenea, supuși violențelor domestice, fiind adesea victime directe sau indirecte. (...)” (Hotărârea din 9 iunie 2009 în cauza [Opuz împotriva Turciei](#), punctul 132).

Dreptul la viață (articolul 2 din Convenția europeană a drepturilor omului)

Kontrovă împotriva Slovaciei

31 mai 2007

Pe 2 noiembrie 2002, reclamanta a formulat o plângere penală împotriva soțului ei, pe care îl acuza că a agresat-o și a lovit-o cu un cablu electric. Însotită de soțul său, aceasta a încercat ulterior să își retragă plângerea. Plângerea a fost modificată, iar presupusele acte ale soțului său au fost calificate drept infracțiuni minore care nu impun luarea unor măsuri suplimentare. La 31 decembrie 2002, soțul reclamantei i-a ucis pe fiica și pe fiul acestora, născuți în 1997 și, respectiv, 2001. În fața Curții Europene a Drepturilor Omului, reclamanta a pretins că poliția, care fusese informată cu privire la comportamentul violent și amenințător al soțului său, nu a luat măsurile necesare pentru a proteja viața copiilor săi. Aceasta s-a plâns, de asemenea, că nu a avut posibilitatea de a obține nicio despăgubire.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#) ca urmare a neîndeplinirii de către autorități a obligației de a proteja viața copiilor reclamantei. Curtea a observat că poliția locală cunoștea situația din familia reclamantei din momentul depunerii plângerii din noiembrie 2002 și al apelului de urgență din decembrie 2002. Drept răspuns, poliția avea obligația, conform dispozițiilor legislației în vigoare, să înregistreze plângerea reclamantei, să deschidă o anchetă pe teren și să înceapă urmărirea penală împotriva soțului reclamantei, să înregistreze cu scrupulozitate apelurile de urgență și să informeze următoarea echipă de serviciu cu privire la situație și, în cele din urmă, să ia măsurile necesare în ceea ce privește afirmația potrivit căreia soțul reclamantei avea un pistol și a amenințat că o să îl folosească. Cu toate acestea, unul dintre ofițerii de poliție vizați chiar i-a ajutat pe reclamantă și pe soțul acesteia să modifice plângerea depusă în noiembrie 2002, astfel încât faptele reproșate să poată fi tratate ca infracțiuni minore care nu impun luarea niciunei măsuri suplimentare. În concluzie, astfel cum instanțele naționale au constatat și guvernul slovac a recunoscut, ofițerii de poliție nu și-au îndeplinit obligațiile, iar moartea copiilor reclamantei a fost o consecință directă a acestor încălcări. Curtea a constatat, de asemenea, **încălcarea articolului 13** (dreptul la un remediu efectiv) din Convenție, pe motivul că reclamanta ar fi trebuit să aibă posibilitatea de a cere despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit, dar nu a beneficiat de niciun remediu în acest sens.

Branko Tomašić si alții împotriva Croatiei

15 ianuarie 2009

Reclamanții sunt rudele unui copil și ale mamei sale, ambii uciși de tatăl, respectiv, soțul acestora (care apoi s-a sinucis), la o lună după eliberarea sa din închisoare unde fusese încarcerat pentru că își amenințase cu moartea soția și copilul. Inițial, pârâtul a fost obligat să urmeze un tratament psihiatric în timpul detenției, precum și ulterior, dacă era necesar, dar instanța de recurs a dispus încetarea tratamentului după eliberarea sa. Reclamanții au pretins, în special, că statul croat nu a luat măsuri adecvate pentru a-i proteja pe copil și pe mama acestuia și nu a derulat o anchetă efectivă cu privire la eventuala răspundere în acest sens a funcționarilor săi.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din Convenție, ca urmare a neîndeplinirii de către autoritățile croate a obligației de a lua măsurile corespunzătoare pentru a preveni moartea copilului și a mamei acestuia. Curtea a observat, în special, faptul că concluziile instanțelor naționale și cele ale examenului psihiatric au indicat fără echivoc că autoritățile cunoșteau gravitatea amenințărilor cu moartea la adresa mamei și a copilului și că ar fi trebuit să ia toate măsurile necesare pentru a-i proteja. Curtea a constatat, de asemenea, mai multe deficiențe în comportamentul autorităților: deși raportul psihiatric întocmit ca parte a procesului penal sublinia necesitatea supunerii soțului unui tratament psihiatric permanent, guvernul croat nu a dovedit că un astfel de tratament a fost efectiv urmat; documentele furnizate au arătat că pârâtul a avut în închisoare doar câteva întâlniri cu membrii personalului, niciunul dintre aceștia nefiind psihiatru; nici reglementările relevante, nici hotărârea judecătorească prin care se dispunea urmarea unui tratament psihiatric obligatoriu nu au detaliat suficient condițiile în care ar fi trebui aplicat un astfel de tratament și, în cele din urmă, soțul nu a fost examinat înainte de eliberarea sa din închisoare pentru a se evalua dacă acesta reprezenta în continuare un pericol pentru copil și pentru mama acestuia. Prin urmare, Curtea a ajuns la concluzia că autoritățile naționale competente nu au luat măsuri adecvate pentru a proteja viața acestora.

Opuz împotriva Turciei

9 iunie 2009

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

Durmaz împotriva Turciei

13 noiembrie 2014

Fiica reclamantei a murit în spital, după ce soțul ei a adus-o la urgență, spunându-le medicilor că aceasta a luat o supradoză de medicamente. Interogat de poliție, acesta a declarat, de asemenea, că în ziua respectivă a avut o dispută cu soția sa și că el a lovit-o. Tatăl persoanei în cauză a depus ulterior o plângere la procuror în care susținea că fiica sa nu avea tendințe de suicid și că soțul acesteia ar fi fost responsabil de moartea sa. Investigația procurorului a condus la concluzia că a fost vorba despre o sinucidere. Reclamanta a formulat o obiecție în acest sens, dar care a fost respinsă de instanțele naționale. În fața Curții, aceasta s-a plâns de lipsa de eficiență a anchetei urgente privind moartea fiicei sale.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din Convenție, în ceea ce privește aspectul său procedural, ca urmare a faptului că autoritățile turce nu au efectuat o anchetă efectivă cu privire la decesul fiicei reclamantei. Ca și în cauza *Opuz* (a se vedea mai sus), Curtea a constatat, în special, faptul că violența domestică a afectat în principal femeile și că pasivitatea generală și discriminatorie a justiției din Turcia a creat un climat propice pentru acest tip de violență.

Civek împotriva Turciei

23 februarie 2016

Prezenta cauză privește uciderea mamei reclamanților de către tatăl acestora. Reclamanții s-au plâns, în special, de nerespectarea de către autoritățile turce a obligației de a proteja viața mamei lor.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din Convenție. Curtea a statuat, în special, că autoritățile turce, care fuseseră totuși informate de amenințarea reală și gravă asupra vieții mamei reclamantilor, nu au luat măsurile la care ar fi putut recurge în mod rezonabil pentru a preveni asasinatul comis de soțul victimei, cu toate că aceasta se plânsese în permanență de amenințări și de hărțuire.

Halime Kılıç împotriva Turciei

28 iunie 2016

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

Talpis împotriva Italiei

2 martie 2017¹

Prezenta cauză privește violențele conjugale suferite de o mamă (reclamanta) care au condus la moartea fiului acesteia și la o tentativă de omor asupra acesteia.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din Convenție ca urmare a uciderii fiului reclamantei și a tentativei de omor asupra acesteia. Curtea a statuat că instanțele italiene, care nu au acționat rapid după depunerea plângerii de către reclamantă, au afectat eficacitatea plângerii în cauză, creând un context de impunitate favorabil repetării actelor de violență care au condus la tentativa de omor asupra reclamantei și la uciderea fiului acesteia. În consecință, autoritățile nu și-au îndeplinit obligația de a proteja viața persoanelor implicate. Curtea a constatat, de asemenea, **încălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție ca urmare a neîndeplinirii de către autorități a obligației de a o proteja pe reclamantă de actele de violență domestică. În acest sens, Curtea a observat, în special, că reclamanta trăia cu copiii săi într-un climat de violențe suficient de grave pentru a fi considerate rele tratamente, iar modul în care autoritățile au derulat procedurile penale a contribuit la o pasivitate judiciară contrară dispozițiilor articolului 3. În cele din urmă, Curtea a constatat **încălcarea articolului 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu articolele 2 și 3**, statuând că reclamanta a fost victima unei discriminări, ca femeie, din cauza lipsei de acțiune a autorităților italiene care, prin subestimarea violențelor litigioase, le-au tolerat în fond.

Interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante (articolul 3 din Convenție)

Presupuse deficiențe ale anchetei privind plângerile care denunțau acte de violență domestică

E.M. împotriva României (nr. 43994/05)

30 octombrie 2012

Reclamanta a pretins, în special, că ancheta deschisă ca urmare a plângerii sale penale prin care denunța acte de violență domestică în prezența fiicei sale de un an și jumătate, nu a fost eficientă. Plângerile reclamantei nu au avut succes, instanțele române considerând că nu s-a stabilit că a fost vorba despre violențe domestice asupra acesteia.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, în ceea ce privește aspectul său procedural, considerând că modul în care ancheta a fost derulată în cauza de față nu a asigurat reclamantei o protecție eficientă conformă garanțiilor prevăzute la articolul 3. Astfel, în special, încă de la prima dintre plângerile sale depuse la poliție pentru aceleași fapte, reclamanta a solicitat ajutor și protecție din partea autorităților pentru ea și fiica ei față de comportamentul agresiv al soțului ei. Dar, în ciuda dispozițiilor legale din legislație, care prevedeau cooperarea diferitelor autorități și luarea unor măsuri, altele decât cele

¹. Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute la articolul 44 alineatul (2) (hotărâri definitive) din **Convenția europeană a drepturilor omului**.

judiciare, pentru a identifica și a monitoriza actele de violență domestică și cu toate că afirmațiile reclamantei au fost dovedite *prima facie* printr-un certificat medico-legal, din dosar, nu a reieșit că ar fi fost întreprins vreun demers în acest sens.

Valiulienė împotriva Lituaniei

26 martie 2013

În prezenta cauză, o femeie, victimă a violenței domestice, le-a reproșat autorităților lituaniene că nu au cercetat acuzațiile sale de rele tratamente și că nu au pus în discuție responsabilitatea fostului său partener.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 3** (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, considerând că practicile în discuție în speță și modul în care mecanismele de drept penal au fost puse în aplicare nu i-au oferit reclamantei o protecție adecvată împotriva actelor de violență domestică. În special, Curtea a menționat faptul că au existat întârzieri în urmărirea penală, iar procurorul a hotărât să o încheie.

D.P. împotriva Lituaniei (nr. 27920/08)

22 octombrie 2013 (hotărâre – radierea de pe rol)

Reclamanta s-a căsătorit în 1989, iar cuplul a divorțat în 2001. Aceștia au avut patru copii, născuți în 1988, 1990, 1992 și, respectiv, 2000. Reclamanta a susținut, în special, că procedura penală inițiată împotriva fostului său soț pentru violențe intenționate și sistematice împotriva sa și a celor trei copii mai mari a durat foarte mult, iar cauza nu a fost analizată într-un termen rezonabil. Potrivit reclamantei, din acest motiv cazul a fost prescris și nicio instanță nu i-a aplicat fostului său soț sancțiunea pe care o merita.

În fața încercărilor nereușite de a ajunge la o soluționare pe cale amiabilă, guvernul lituanian a informat Curtea în septembrie 2012 că va face o declarație unilaterală în vederea soluționării problemei, ridicată în cerere, privind responsabilitatea Lituaniei pentru că nu a împiedicat violențele domestice. În lumina jurisprudenței Curții și a circumstanțelor în speță, guvernul a recunoscut mai ales faptul că modul în care au funcționat în speță mecanismele de drept penal a fost atât de deficitar în ceea ce privește procedura derulată încât a constituit o încălcare a obligațiilor pozitive ce îi reveneau în temeiul articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Luând act de termenii declarației guvernului lituanian și de modalitățile care îi permiteau să asigure respectarea angajamentelor asumate de acesta, Curtea a **hotărât radierea cererii de pe rol** conform articolului 37 (radierea de pe rol) din Convenție.

Cerere pendinte

D.M.D. împotriva României (nr. 23022/13)

Cerere comunicată guvernului român la 25 martie 2014

Părinții reclamantului s-au căsătorit în 1992 și au divorțat în septembrie 2004. La scurt timp după nașterea reclamantului în 2001, relațiile dintre părinți au început să se deterioreze deoarece tatăl nu mai putea suporta plânsetul copilului și nu mai voia să suporte costurile suplimentare necesare pentru creșterea nou-născutului. La aproximativ șase luni de la nașterea reclamantului, tatăl a devenit abuziv față de fiul său. Atunci când mama încerca să îl calmeze sau să intervină pentru a-l proteja pe copil, în cuplu aveau loc dispute violente. În aprilie 2004, în timpul unui incident în care tatăl a devenit agresiv față de copil, mama a părăsit domiciliul cu copilul, refugiindu-se la o rudă. Un certificat medical a stabilit ulterior că reclamantul suferea de tulburare reactivă de atașament. Psihiatrul a recomandat ca cel mic să fie protejat de orice situație traumatizantă și să înceapă un tratament psihoterapeutic. Reclamantul a susținut, în special, că autoritățile (poliția, parchetul și instanțele) nu au efectuat o anchetă amănunțită cu privire la acuzațiile de rele tratamente pe care reclamantul susține că le-a suferit, în ciuda dovezilor prezentate de acesta. Reclamantul se plânge, de asemenea, de durata procedurii penale inițiate împotriva tatălui său și de faptul că instanțele nu i-au acordat niciun fel de despăgubiri.

Curtea a transmis plângerea guvernului român și a adresat întrebări părților în temeiul articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), al articolului 6

alineatul (1) (dreptul la un proces echitabil) și al articolului 35 (condițiile de admisibilitate) din Convenție.

Presupusa neîndeplinire de către autorități a obligației de a oferi o protecție adecvată împotriva violenței domestice

E.S. și alții împotriva Slovaciei (nr.° 8227/04)

15 septembrie 2009

În 2001, reclamanta și-a părăsit soțul și a formulat o plângere împotriva acestuia, susținând că o maltrata pe ea și pe copiii lor (născuți în 1986, 1988 și, respectiv, 1989), dar și că a abuzat-o sexual pe una dintre fiicele lor. Doi ani mai târziu, soțul reclamantei a fost găsit vinovat de violență și abuz sexual. Cu toate acestea, instanțele naționale au refuzat să îl oblige pe acesta să părăsească domiciliul conjugal, considerând că nu ținea de competența lor să restrângă accesul soțului la domiciliu și că reclamanta nu putea rezilia contractul de închiriere decât după încheierea procedurii de divorț. Reclamanta și copiii săi au fost obligați să își părăsească domiciliul, prietenii și familia, iar doi dintre copii au fost nevoiți să meargă la altă școală. Aceștia s-au plâns că autoritățile nu i-au protejat într-un mod adecvat împotriva violenței domestice căreia i-au fost victime.

Curtea a constatat că statul slovac nu și-a îndeplinit obligația de a-i acorda primei reclamante și copiilor acesteia protecția imediată de care aveau nevoie împotriva violenței soțului său, **cu încălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) **și a articolului 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Curtea a observat că, având în vedere natura și gravitatea acuzațiilor aduse, prima reclamantă și copiii săi au avut nevoie de protecție imediată, și nu la un an sau doi după incidente. Prima reclamantă nu a avut posibilitatea de a solicita încetarea contractului de închiriere înainte de pronunțarea divorțului în mai 2002 și nici să solicite o interdicție pentru fostul său soț de a mai intra în domiciliul conjugal înainte de modificarea legislativă din ianuarie 2003. Între timp, aceasta nu a beneficiat de nicio protecție efectivă pentru ea și copiii săi. În consecință, statul pârât nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive față de reclamanti.

Eremia și alții împotriva Republicii Moldova

28 mai 2013

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

Rumor împotriva Italiei

27 mai 2014

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

M.G. împotriva Turciei (nr. 646/10)

22 martie 2016

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

Talpis împotriva Italiei

2 martie 2017²

A se vedea mai sus „Dreptul la viață”.

². Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute la articolul 44 alineatul (2) din [Convenție](#).

Cereri pendinte**Munteanu împotriva Republicii Moldova (nr. 34168/11)**

Cerere comunicată Guvernului Republicii Moldova la 3 ianuarie 2012

Reclamantii sunt o mamă și fiul ei. La scurt timp după pierderea locului de muncă de către soțul primei reclamante, acesta a început să bea mult, a devenit violent față de reclamantii și a vândut obiectele din casă pentru a cumpăra alcool. În 2007, acesta a bătut-o grav pe prima reclamantă, care a fost spitalizată timp de trei săptămâni. Violențele, atât verbale, cât și fizice, au continuat după aceea. Al doilea reclamant a fost, de asemenea, bătut și insultat în mod regulat, iar de multe ori mergea acasă la prietenii lui pentru a-și face temele sau pur și simplu pentru a nu mai fi nevoit să trăiască acest calvar sau să suporte alte violențe. Reclamantii consideră, în special, că autoritățile au tolerat abuzurile soțului primei reclamante și, prin refuzul de a executa ordinul de protecție, au încurajat sentimentul de impunitate al acestuia. Reclamantii s-au plâns, de asemenea, de discriminarea femeilor de către autorități.

Curtea a transmis plângerea Guvernului din Republica Moldova și a adresat întrebări părților în temeiul articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), al articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), al articolului 13 (dreptul la un remediu efectiv) și al articolului 14 (interzicerea discriminării) din Convenție.

Cămărășescu împotriva României (nr. 49645/09)

Cerere comunicată guvernului român la 20 martie 2014

Reclamanta s-a căsătorit în 1979 și a avut patru copii cu soțul ei. De-a lungul căsătoriei lor, soțul a fost în repetate rânduri abuziv față de reclamantă și de copiii lor. În 2007, atunci când soțul său a avut o relație extraconjugală și a cerut divorțul, actele de violență împotriva reclamantei s-au intensificat. Divorțul a fost pronunțat în decembrie 2008. Reclamanta susține, în special, că autoritățile au respins în mod constant plângerile sale și nu au luat nicio măsură efectivă pentru a o proteja împotriva relor tratamente la care a supus-o soțul său violent.

Curtea a comunicat cererea guvernului român și a adresat întrebări părților în temeiul articolului 1 (obligația de a respecta drepturile omului), al articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și al articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Risc presupus de a fi expus(ă) la violență domestică în caz de expulzare

N. împotriva Suediei (nr.°23505/09)

20 iulie 2010

Reclamanta, o resortisantă afgană, a ajuns în Suedia împreună cu soțul său în 2004. Cererile lor de azil au fost respinse în numeroase rânduri. În 2005, reclamanta s-a separat de soțul său. În 2008, cererea sa de divorț a fost respinsă de către instanțele suedeze pe motiv că acestea nu au competența de a dizolva căsătoria atât timp cât ea locuia ilegal în țară. Soțul acesteia a informat instanțele că se opune divorțului. În paralel, reclamanta a solicitat, fără succes, la Oficiul suedez pentru migrație reexaminarea cazului ei și suspendarea expulzării, susținând că risca pedeapsa cu moartea în Afganistan pentru că ea a comis adulter având o relație cu un suedez și că familia sa a respins-o.

Curtea a constatat că **expulzarea** de către Suedia a reclamantei în Afganistan **constituie o încălcare a articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, statuând că, în circumstanțele deosebite ale prezentei cauze, au existat motive serioase de a crede că expulzarea reclamantei în Afganistan ar fi expus-o la diverse riscuri cumulate de represalii din partea soțului, a familiei acestuia, a familiei reclamantei și a societății afgane, care se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 3. În special, Curtea a observat că prin faptul că reclamanta a dorit să divorțeze sau, în orice caz, că nu mai dorea să trăiască împreună cu soțul ei risca să

conducă la repercusiuni grave care să îi pună viața în pericol. Legea știută cu privire la statutul personal din aprilie 2009 le obligă într-adevăr pe femei să se supună cerințelor sexuale ale soților lor și să nu părăsească domiciliul fără permisiune. În plus, potrivit rapoartelor, aproximativ 80 % dintre femeile afgane au fost victime ale violențelor domestice pe care autoritățile le-au considerat ca fiind legitime și, prin urmare, nu au început urmărirea penală. Femeile neînsoțite sau neprotejate de un „tutore” de sex masculin se confruntă încă cu restricții semnificative care le împiedică aibă o viață personală sau profesională și sunt sortite să fie excluse din societate. De multe ori, acestea pur și simplu nu dispun de mijloacele necesare pentru a supraviețui în cazul în care nu sunt protejate de un bărbat din familie. În cele din urmă, pentru a merge la poliție sau în fața instanțelor de judecată, o femeie trebuie să depășească oprobriul public care le afectează pe femeile care își părăsesc domiciliul fără a fi escortate de un bărbat. Nu se poate face abstracție de riscul general indicat de statistici și de rapoartele internaționale.

Dreptul la un proces echitabil (articolul 6 din Convenție)

Wasiewska împotriva Poloniei

2 decembrie 2014 (decizii privind admisibilitatea)

În 1997, reclamanta și soțul ei au divorțat. Înainte de divorț, fostul soț al reclamantei a dat-o afară din apartamentul lor. Acesta a schimbat încuietorile și a împiedicat-o pe reclamantă să se întoarcă în apartament pentru a-și lua obiectele personale, pe fiica și pe nepoata lor. Reclamanta s-a plâns în special de faptul că autoritățile nu au pus în aplicare propriile decizii care prevedeau evacuarea fostului său soț din apartamentul al cărei proprietar era aceasta. Reclamanta s-a plâns, de asemenea, de imposibilitatea sa de a deschide o procedură penală împotriva fostului ei soț care a împiedicat-o să aibă acces la obiectele sale personale din apartament, cât și în apartamentul propriu-zis.

Curtea a considerat că este oportun să se examineze plângerea reclamantei privind neexecutarea de către autorități a hotărârii de evacuare a fostului său soț din apartament din perspectiva articolului 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție. Considerând că reclamanta nu a epuizat toate căile de atac interne în acest sens, Curtea a declarat această plângere **inadmisibilă**, în temeiul articolului 35 (condițiile de admisibilitate) din Convenție. Curtea a constatat, de asemenea, **inadmisibilitatea** restului plângerii, din lipsită vădită de fundament.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie (articolul 8 din Convenție)

Obligația statului de a proteja integritatea fizică și psihică a persoanelor

Bevacqua și S. împotriva Bulgariei

12 iunie 2008

Prima reclamantă, care susține că era în mod regulat agresată de soțul său, l-a părăsit și a introdus acțiunea de divorț, luându-l cu ea pe fiul lor în vârstă de trei ani (al doilea reclamant). Cu toate acestea, potrivit reclamantei, soțul său a continuat să o agreseze. Reclamanta a petrecut patru zile într-un adăpost pentru femei agresate împreună cu fiul ei, dar a fost avertizată de poliție că ar putea fi urmărită penal pentru răpirea copilului. În cele din urmă, a fost încheiat un acord de încredințare comun între reclamantă și soțul ei pe care acesta, potrivit reclamantei, nu l-a respectat. Acuzațiile pe care reclamanta le-a adus soțului ei au provocat noi violențe din partea acestuia. Cererile depuse de ea ca fiul său să îi fie încredințat temporar nu au fost tratate prioritar și, în cele din urmă, a obținut încredințarea copilului abia odată cu pronunțarea divorțului, după mai mult de un an. În anul următor, a fost din nou agresată de fostul ei soț, iar cererile sale de

deschiderea a unei proceduri penale au fost respinse pe motiv că litigiul este de natură civilă.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 8** (dreptul la respectarea vieții de familie) din Convenție ca urmare a efectelor cumulate ale neglijențelor instanțelor naționale care nu au luat imediat măsuri provizorii de încredințare, într-o situație care a adus prejudicii reclamanzilor și, mai presus de toate, bunăstării celui de al doilea reclamant, și ca urmare a măsurilor insuficiente luate de autorități în timpul aceleiași perioade ca răspuns la comportamentul fostului soț al primei reclamante. Pentru Curte, această situație a reprezentat o neîndeplinire a obligației de a oferi asistență reclamanzilor, contrară obligațiilor pozitive impuse statelor prin articolul 8 din Convenție de a garanta respectarea vieții private și de familie. Curtea a subliniat în special că faptul de a considera conflictul între reclamantă și soțul său un „litigiu de natură civilă” este în contradicție cu obligația autorităților de a proteja viața de familie a reclamanzilor.

E.S. și alții împotriva Slovaciei (nr.°8227/04)

15 septembrie 2009

A se vedea mai sus „Interzicerea tratamentelor inumane ori degradante”.

A. împotriva Croatiei (nr.°55164/08)

14 octombrie 2010

Potrivit reclamantei, fostul ei soț (care suferă de tulburări psihice severe, inclusiv anxietate, paranoia, epilepsie și stres posttraumatic) a supus-o timp de mai mulți ani și în mod repetat la violențe fizice și amenințări cu moartea și a agresat-o în mod regulat în prezența fiicei lor. După ce s-a refugiat într-un loc ținut secret, reclamanta a solicitat o măsură de protecție suplimentară pentru a-i interzice fostului ei soț să o hărțuiască și să o urmărească, dar cererea i-a fost respinsă pe motiv că nu a dovedit că viața sa a fost amenințată în mod direct.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) având în vedere că autoritățile croate nu au pus în aplicare numeroasele măsuri dispuse de instanțe pentru a o proteja pe reclamantă sau pentru a rezolva problemele psihiatrice ale fostului soț, care în aparență sunt cauza comportamentului său violent. În plus, nimeni nu știa cu certitudine dacă acesta a urmat un tratament psihiatric. Curtea a declarat în cele din urmă **inadmisibilă plângerea reclamantei întemeiată pe articolul 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, mai ales pentru că partea interesată nu a prezentat suficiente elemente de probă (cum ar fi rapoarte sau statistici) adecvate pentru a demonstra caracterul discriminatoriu al măsurilor sau practicilor adoptate în Croația pentru a lupta împotriva violențelor domestice sau al efectelor acestor măsuri sau practici.

Hajduová împotriva Slovaciei

30 noiembrie 2010

Reclamanta s-a plâns, în special, că autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația legală de a dispune internarea fostul ei soț, care avusese o condamnare penală pentru că a agresat-o și a amenințat-o, într-o instituție de specialitate pentru a urma un tratament psihiatric.

Curtea a statuat că lipsa unor măsuri adecvate ca răspuns la comportamentul fostului soț al reclamantei, inclusiv nedispunerea de către instanțele naționale a internării acestuia într-o instituție psihiatrică ca urmare a condamnării sale, a avut drept rezultat **încălcarea obligațiilor pozitive ale statului prevăzute la articolul 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Curtea a observat, în special, faptul că, deși amenințările repetate ale fostului soț nu s-au materializat în acte concrete de violență, acestea au fost suficiente pentru a submina integritatea și sănătatea psihice ale reclamantei și, prin urmare, pentru a pune în discuție obligațiile pozitive ale statului în conformitate cu articolul 8.

Kaluczka împotriva Ungariei

24 aprilie 2012

Reclamanta împărțea, împotriva voinței sale, apartamentul ei cu fostul ei partener, un om violent, în așteptarea rezultatului mai multor proceduri civile care aveau ca obiect dreptul de proprietate asupra apartamentului. Reclamanta a afirmat că autoritățile maghiare nu au protejat-o de violențele fizice și psihice constante la care a fost supusă la domiciliul său.

Curtea a constatat că autoritățile maghiare nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive, **încălcând articolul 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. Aceasta a constatat în special că, deși reclamanta a depus plângeri penale împotriva partenerului ei pentru agresiune, a cerut în mod repetat să fie luate măsuri restrictive împotriva lui și a inițiat proceduri civile pentru evacuarea acestuia din apartament, autoritățile nu au luat suficiente măsuri pentru a asigura o protecție efectivă a reclamantei.

Kowal împotriva Poloniei

18 septembrie 2012 (decizii privind admisibilitatea)

În temeiul articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, reclamantul a considerat că, prin neluarea niciunei măsuri pentru a executa hotărârea judecătorească prin care se dispunea părăsirea apartamentului familiei de către tatăl său, Polonia nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a-i proteja pe reclamant, precum și pe fratele său mai mic și pe mama lor împotriva violenței domestice. De asemenea, el a afirmat că, în consecință, el și familia lui au fost expuși la comportamentul violent al tatălui său în ciuda hotărârii judecătorești prin care se dispunea ca acesta din urmă să părăsească apartamentul.

Curtea a declarat cererea ca fiind **inadmisibilă** (vădit nefondată) în conformitate cu articolul 35 (condițiile de admisibilitate) din Convenție. Având în vedere împrejurările cauzei în ansamblu, Curtea a constatat că reacția autorităților față de comportamentul tatălui reclamantului nu poate fi considerată în mod evident necorespunzătoare dată fiind gravitatea faptelor în cauză. De asemenea, nu se poate spune că hotărârile pronunțate în această cauză nu au fost susceptibile de a avea un efect preventiv sau disuasiv asupra comportamentului autorului delictelor. De asemenea, nu s-a constatat că autoritățile în general nu au ținut cont de situația reclamantului și de violențele domestice la care era supus de tatăl său și nici că nu au răspuns în mod adecvat la situație în ansamblu.

Irene Wilson împotriva Regatului Unit

23 octombrie 2012 (decizii privind admisibilitatea)

Cauza privește plângerea unei femei, victimă a violențelor conjugale, cu privire la modul în care autoritățile au desfășurat procedura penală împotriva soțului ei pentru lovituri și leziuni grave, precum și afirmația sa potrivit căreia pedeapsa cu suspendare aplicată acestuia a fost prea ușoară.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** (vădit nefondată), concluzionând că autoritățile din Irlanda de Nord și-au îndeplinit obligația de a proteja drepturile reclamantei în temeiul articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție. În special, reclamanta s-a plâns doar o dată la autorități, iar acest incident a făcut obiectul unei anchete rapide care a dus la arestarea și punerea sub acuzare a soțului ei și la o procedură penală derulată cu rapiditatea dorită. De asemenea, reclamanta nu a prezentat Curții nicio altă acuzație de violență.

Eremia și alții împotriva Republicii Moldova

28 mai 2013

A se vedea în continuare „Interzicerea discriminării”.

Plasamentul unui copil în scopul de a-l scoate dintr-un mediu violent

Y.C. împotriva Regatului Unit (nr. 4547/10)

13 martie 2012

În 2001, reclamanta a avut un fiu cu un bărbat cu care avea o relație de mai mulți ani. În 2003, atenția serviciilor sociale s-a îndreptat către această familie ca urmare a unui incident între părinți „cauzat de alcool”. Acest incident a fost urmat de alte acte de violență în familie și de abuz de alcool, care s-au agravat începând cu sfârșitul anului 2007, poliția fiind chemată în mai multe rânduri la domiciliul familial. În iunie 2008, autoritățile locale au obținut o hotărâre de autorizare a plasamentului de urgență al copilului, după ce acesta a fost rănit în timpul unei altercații violente între părinții săi. Procedura s-a finalizat cu pronunțarea unei hotărâri de autorizare a plasamentului copilului în vederea adopției. Reclamanta s-a plâns de refuzul instanțelor de a dispune efectuarea unei expertize în vederea evaluării capacității sale de a se ocupa singură de fiul ei. Ea a adăugat că refuzul acestora de a ține seama de toate considerațiile relevante, atunci când au pronunțat hotărârea de autorizare a plasamentului, i-a încălcat drepturile prevăzute la articolul 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție.

Curtea a constatat **neîncălcarea articolului 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție, statuând că motivele prezentate pentru motivarea hotărârii de autorizare a plasamentului copilului au fost pertinente și suficiente și că reclamanta a avut numeroase ocazii de a-și prezenta argumente și a fost implicată pe deplin în procesul decizional. În special, Curtea a observat că, în lumina elementelor din dosar și din rapoartele de care a dispus, pare să fie rezonabil avizul judecătorului din cadrul *County Court* conform căruia reluarea unei relații între reclamantă și tatăl copilului era posibilă și prezenta un risc pentru bunăstarea copilului. Prin urmare, chiar dacă în general menținerea, în măsura posibilului, a legăturilor cu familia era în interesul superior al copilului, era clar că, în speță, necesitatea de a garanta dezvoltarea minorului într-un mediu sănătos și sigur a condus la această considerație. În acest sens, Curtea a observat, în special, că s-a încercat reconstruirea familiei prin acordarea de sprijin pentru creșterea copilului și de asistență pentru rezolvarea problemelor legate de consumul de alcool. În plus, atunci când reclamanta a indicat că s-a separat de tatăl copilului, aceasta a primit informații cu privire la serviciile de asistență pentru victimele violențelor domestice la care putea avea acces, cu toate că primise deja informațiile necesare în acest sens. Cu toate acestea, se pare că nu a recurs de niciunul dintre aceste servicii și, în cele din urmă, s-a împăcat cu tatăl copilului.

Interzicerea discriminării (articolul 14 din Convenție)

Opuz împotriva Turciei

9 iunie 2009

Reclamanta și mama ei au fost agresate și amenințate ani de zile de către soțul reclamantei care le-a provocat în repetate ocazii răni grave. Cu o singură excepție, acuzațiile împotriva acestuia au fost abandonate pe motiv că cele două femei și-au retras plângerile, deși acestea au explicat că au fost hărțuite de bărbat în acest scop, amenințându-le cu moartea dacă își mențineau plângerile. Ulterior, pârâtul a fost amendat cu aproximativ 385 de euro, plătibili în mai multe tranșe, pentru fapta de a-și fi înjunghiat soția de șapte ori. Cele două femei au formulat numeroase plângeri, susținând că viețile lor erau în pericol. Pârâtul a fost interogată și ulterior eliberat. În cele din urmă, atunci când cele două femei au încercat să plece, pârâtul și-a ucis soacra, susținând că aceasta i-ar fi prejudiciat onoarea. Acesta a fost condamnat la închisoare pe viață pentru crimă, dar a fost eliberat pe durata judecării recursului, chiar dacă soția sa a susținut că a continuat să o amenințe.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață) din Convenție în ceea ce privește uciderea mamei reclamantei și **încălcarea articolului 3** (interzicerea

tratamentelor inumane sau degradante) din Convenție în ceea ce privește faptul că statul nu a protejat-o pe reclamantă. Curtea a considerat că Turcia nu și-a îndeplinit obligația de a institui și de a aplica în mod efectiv un sistem în măsură să elimine violența domestică și să protejeze victimele. Autoritățile nici măcar nu au recurs la măsurile de protecție de care dispuneau și au încetat urmărirea penală sub pretextul că era vorba despre o „problemă de familie”, ignorând motivul pentru care au fost retrase plângerile. Cadrul juridic ar fi trebuit să permită continuarea urmăririi penale chiar și în cazul retragerii plângerilor.

De asemenea, Curtea a constatat – pentru prima dată într-o cauză privind violența domestică – o **încălcare a articolului 14** (interzicerea discriminării) din Convenție **coroborat cu articolele 2 și 3**: aceasta a observat că violența domestică afecta în principal femeile și că pasivitatea generalizată și discriminatorie de care au dat dovadă autoritățile turce în acest caz a creat un climat propice acestui tip de violență. Violențele îndreptate împotriva părții interesate și a mamei sale trebuiau considerate ca fiind bazate pe sex și constituiau, prin urmare, o formă de discriminare împotriva femeilor. Pe de altă parte, în ciuda reformelor întreprinse de guvernul turc în ultimii ani, indiferența de care justiția, în general, a dat dovadă în materie și impunitatea de care se bucurau autorii – ilustrate în prezenta cauză – au relevat lipsa de hotărâre a autorităților turce de a lua măsurile adecvate pentru a remedia problema privind violența domestică.

A. împotriva Croatiei (nr.°55164/08)

14 octombrie 2010

A se vedea mai sus „Dreptul la respectarea vieții private și de familie”.

Eremia și alții împotriva Republicii Moldova

28 mai 2013

Prima reclamantă și cele două fiice ale sale s-au plâns că autoritățile din Republica Moldova nu le-au protejat de comportamentul violent și abuziv al soțului și tatălui lor, care era ofițer de poliție.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție în privința primei reclamante, statuând că, în ciuda faptului că aveau cunoștință despre situație, autoritățile nu au luat nicio măsură efectivă împotriva soțului primei reclamante și nu au protejat-o pe aceasta împotriva continuării violențelor domestice la care a fost supusă. Pe de altă parte, Curtea a constatat **încălcarea articolului 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie) din Convenție în privința celor două fiice, considerând că, deși acestea au fost afectate din punct de vedere psihologic de violențele comise de tatăl lor asupra mamei lor la domiciliul familial, la care au asistat, nu s-a făcut nimic sau aproape nimic pentru a preveni repetarea unui astfel de comportament. În cele din urmă, Curtea a constatat **încălcarea articolului 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu articolul 3**, în privința primei reclamante, statuând că acțiunile autorităților nu au constat numai în neîndeplinirea obligațiilor sau în amânarea privind abordarea actelor de violență împotriva primei reclamante, dar și în faptul că acțiunile respective au avut ca efect acceptarea acestora în mai multe reprize, ceea ce reflectă o atitudine discriminatorie împotriva primei reclamante în calitate de femeie. În această privință, Curtea a observat că constatările din Raportorul Special al Națiunilor Unite privind violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele sale nu făceau decât să confirme impresia că autoritățile nu au evaluat pe deplin gravitatea și dimensiunile violențelor domestice în Republica Moldova și efectele sale discriminatorii asupra femeilor.

A se vedea, de asemenea: **B. împotriva Republicii Moldova (nr. 61382/09)** și **Mudric împotriva Republicii Moldova**, Hotărârile din 16 iulie 2013; **N.A. împotriva Republicii Moldova (nr.°13424/06)**, Hotărârea din 24 septembrie 2013; **T.M. și C.M. împotriva Republicii Moldova**, Hotărârea din 28 ianuarie 2014.

Rumor împotriva Italiei

27 mai 2014

Reclamanta a afirmat că autoritățile nu i-au acordat asistență ca urmare a unui grav incident de violență domestică a cărei victimă a fost în noiembrie 2008 și că nu au protejat-o împotriva unor noi acte de violență. Aceasta s-a plâns, în special, de faptul că fostul său partener nu a fost obligat să urmeze un tratament psihiatric și că aceasta a continuat să reprezinte o amenințare pentru ea și copiii săi. În plus, aceasta a considerat că centrul de primire ales pentru arestul la domiciliu al pârâtului, situat la doar 15 km distanță de domiciliul său, a fost inadecvat, susținând că a fost hărțuită de două ori de către angajați ai centrului de primire, ceea ce contravine unei hotărâri judecătorești care interzicea orice formă de contact cu fostul său partener. În cele din urmă, reclamanta a considerat că aceste deficiențe au fost rezultatul unei insuficiențe a cadrului legal din Italia în materie de combatere a violenței domestice și că ea a fost discriminată ca femeie.

Curtea a constatat **neîncălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante), **luat separat sau coroborat cu articolul 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. Aceasta a considerat că autoritățile italiene au instituit un cadru legal care să le permită adoptarea unor măsuri împotriva persoanelor acuzate de violență domestică și că acest cadru s-a dovedit eficient prin pedepsirea autorului infracțiunii a cărei victimă fusese reclamanta și prin împiedicarea repetării unor agresiuni violente împotriva integrității sale fizice.

M.G. împotriva Turciei (nr. 646/10)

22 martie 2016

Prezenta cauză privește violența în cuplu la care a fost supusă reclamanta în timpul căsătoriei, amenințările la adresa ei în urma divorțului și procedurile care au urmat. Reclamanta a reproșat în special autorităților interne că nu au prevenit violențele la care a fost supusă. Aceasta s-a plâns, de asemenea, de o discriminare permanentă și sistematică privind violența împotriva femeilor.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, considerând că modul în care autoritățile turce au desfășurat urmărirea penală nu respectă cerințele prevăzute la articolul 3. Curtea a observat că autoritățile au dat dovadă de pasivitate, întrucât urmărirea penală a fost inițiată la peste cinci ani și șase luni de la depunerea plângerii de către reclamantă împotriva soțului ei, și că procedura este încă pendinte. În această cauză, Curtea a constatat, de asemenea, **încălcarea articolului 14** (interzicerea discriminării) din Convenție, **coroborat cu articolul 3**, statuând că, după pronunțarea divorțului (24 septembrie 2007) și până la intrarea în vigoare a unei noi legi (nr. 6284), la 20 martie 2012, cadrul legislativ instituit nu a garantat ca reclamanta, divorțată, să beneficieze de măsuri de protecție și considerând că aceasta din urmă a fost nevoită să trăiască cu teamă, timp de mai mulți ani după ce a sesizat instanțele naționale, din cauza comportamentului fostului ei soț.

Halime Kılıç împotriva Turciei

28 iunie 2016

Prezenta cauză privește decesul fiicei reclamantei, ucisă de soțul său, în ciuda faptului că a depus patru plângeri și a obținut trei ordine de protecție și de interdicții.

Curtea a constatat **încălcarea articolului 2** (dreptul la viață), precum și **încălcarea articolului 14** (interzicerea discriminării), **coroborat cu articolul 2** din Convenție. Aceasta a statuat în special că procedurile interne au fost insuficiente pentru a se conforma cerințelor prevăzute la articolul 2 din Convenție în vederea asigurării unei protecții fiicei reclamantei. Efectiv, prin faptul că instanțele nu au sancționat nerespectarea de către soțul acesteia din urmă a interdicțiilor care îi fuseseră impuse, acestea s-au dovedit a fi ineficiente, creând contextul unei impunități, astfel încât soțul își putea supune soția la violență, fără a-și face griji că va fi pedepsit. De asemenea, Curtea a calificat ca fiind inacceptabil faptul că fiica reclamantei a rămas defavorizată și fără protecție în fața violențelor soțului său, considerând că, trecând cu vederea peste

repetarea actelor de violență și de amenințare cu moartea la care a fost supusă defuncta, autoritățile au creat un climat propice acestei violențe.

Talpis împotriva Italiei

2 martie 2017³

A se vedea mai sus „Dreptul la viață”.

Lecturi complementare

A se consulta, de asemenea, pagina de internet a Consiliului Europei privind **„Combaterea violentei împotriva femeilor și a violentei domestice”**.

Contact pentru presă:
Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

³. Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute la articolul 44 alineatul (2) din [Convenție](#).